

Il davos onn e mez è Martin Cabalzar stà engaschà tar la Fundaziun Medias Rumantschas, sur la quala el ha scrit principalmain per «sia» La Quotidiana.

FOTO FMR

REMINISCENZAS A LA SAVA DA LA PENSIUN

Basa solida per dar dumogn a las novas sfidas

MARTIN CABALZAR/FMR

Jau hai m' infectà gia baud dal virus schurnalistic. L'emprim sco lectur passiu da gasettas da tut gener. Vegni sun jau dentant scolast, ed jau hai dà gugent scola. Dentant gia en il Seminari da magisters a Cuira hai jau redigì la Talina, la gasetta da la giuventetgna sursilvana. A l'Universitad da Friburg hai jau frequentà sper il studi da scolast secundar stediain lecziuns e seminaris da schurnalistica e publicistica. Durant quest temp sco er pli tard – sco scolast primar a Siat e scolast secundar en Lumnezia – sun jau stà collavuratur liber regular da la Gasetta Romontscha. Cun trenta hai jau la finala fatg or dal hobi ina professiun e sun entrà il 1986 en la redacziun da la GR. 10 onns pli tard è La Quotidiana naschida. Ils 35 onns a la front da la pressa rumantscha èn stads fitg intensivs, dentant er fitg interessants. Per mai èsi en scadin cas stà in privilegi, per ils lecturs forsa er ina provocaziun/sfida da stuair leger la medema lira durant tants onns. Ina tala constanza na sa chapescha oz betg pli da sasez, cun quai che sessels da schefredactors èn savens veritabels sezs da catapult. Per quest motiv hai jau probabel obtegnì il surnum tuttavia flattont «Mister Quotidiana». Suent er avair misterlà passa 30 onns a la front da la pressa rumantscha èsi perquai stà nairas uras da pudair far plaz avant in onn e mez ad ina nova organizaziun (FMR) e da surdar la responsabladad redacziunala en mauns pli giuven.

Ed era jau stoss conceder: Igl ha davairas er dà muments che jau avess bittà pli gugent tut dal temp en. Quai cunzunt cura ch'il squitsch da spargn vegniva adina pli grond, relaschadas fuvan inevitablas e l'acceptanza ordaifer la Surselva era magra. Pli ch'ina giada è l'existenza da LQ stada sin ballantscha

e pendea vi d'in fil fitg falomber. Per mai vessi tuttavia er dà autras opziuns interessantas u almain pli lucrativas. La persvasiun che la derasaziun dal pled scrit en tut sias variantas saja ina premissa indispensabla per l'avegnir dal rumantsch e premissa per l'avischinaziun interrumpantscha ha la finala motivà da tegnair la dira. I ha gè num persvader repetidamain las organizaziuns rumantschas, ils parlamentararis, la Regenza e l'Uffizi federal da cultura da la necessitad da LQ. En quest grà èn mes lioms politics sur las partidas puspè stads d'engrà ed han la finala gè success, grazia al sustegn da blers auters.

Tut n'è betg gartegià en quels 25 onns che LQ exista. En vista a las finanzas limitadas, la situaziun fragmentada da la Rumantschia e la concorrenza massiva d'autras medias e plattafurmas commercialas n'avain nus betg pudì far miracles. Tuttina èsi reussì a la pitschna redacziun LQ/ANR da realisar ina purschida publicistica che dastga sa cumparegliar cun la prestaziun da redacziuns blerun pli grondas. Sin las curunas da noss archiv s'empluna tochen la fin da quest onn ina loscha retscha da prest 4 meters, 100 toms liads (quatter per onn) cun in volumen total da varga 100 000 paginas. Ina prestaziun collectiva impresunanta! Da quella sun jau satisfatgs e schizunt in zichel loschs.

Cun plaschair persequitesch jau il svilup actual da La Quotidiana. Cun la Fundaziun Medias Rumantschas (FMR), alimentada da meds publics, che è da nov er responsabla per la redacziun ed impaginaziun da LQ, ha la pressa rumantscha survegni in purtader ferm e solid. La FMR dispona oz da dapli daners, da dapli personal, è pli in-

dependenta da las lunas dals editurs e sa sviluppar in'atgna strategia per la transformaziun digitala. La finamira da la FMR è da garantir er vinavant ina derasaziun quotidiana dal pled scrit, saja quai print u digital. E gist quels dis survegn ella – suenter 25 onns – er in nov vestgè grafic. Cun *David Truttmann* ha la FMR al timun in schef innovativ e fitg engaschà. La FMR dispona oz d'ina redacziun rinforzada che consista da forzas cumprovadas e novas, ella è daventada pli giuvna, pli dinamica, pli coordinada e pli feminina. Davairas bunas perspectivs per dumagnar las sfidas da l'avegnir.

La Quotidiana è adina stada per mai cunzunt er ina dumonda dal cor. Perquai vegn jau uss satisfatgs e cun dus eglis rients en pensiu. Quai èsi stà. Jau hai il desideri sincer d'admitter in resentì engraziament a tut quels e quellas che han gidà a realisar, sviluppar vinavant e mantegnair quest impurtant project per la lingua rumantscha. Grazia fitg als editurs Pius Condrau e *Hanspeter Lebrument* che han adina ma dà la confidenza e cumplaina libertad schurnalistica, a las collegas ed als collegas producents e schurnalists per lur enorm engaschi, a la ANR/FMR per la collavuraziun pragmatica e nuncumplitgada. Menziun meritan dentant er ils numerus collavuratur libers, ils columnists e caricaturists che han dà colur, mur e savur a la gasetta. Bun grà sai jau er al maun public e s'enclegia cunzunt er als fidaivels abunents ed inserents che han sustegnì nossa gasetta. A la redacziun FMR vinavant bun success. Stai sauns, stai Rumantschs ed a revair!

En ina seria da tschintg columnas ha Martin Cabalzar sa regurdà quest'emna da passa trais decennis en il schurnalissim rumantsch – tranter auter è el stà durant passa 20 onns schefredactor da La Quotidiana. Cun il di dad oz va Martin Cabalzar en pensiu.